

IN I MINSTA DETALJ

TEXT Maria Östlund FOTO Karin Foberg

Trots den öppna planlösningen känns rummen i rummet tydligt. De gömda ljuslisterna får golvet mot hallen att kännas svävande och glaskonsten i sidofönstren vid ytterdörren ger ett vackert ljusspel på de vita vägarna i hallen. I Villa Atrium är inte en detalj är lämnad åt slumpen.

Staffan Biörcksj's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

På Ekerö, strax utanför Stockholm, syns hus signerade arkitekten Pål Ross titt som tätt. De stora vitputsade husen med oraka former är enkla att känna igen. På ön ligger även Villa Atrium, som Pål ritat till sin familj. Huset är helt runt och fasaden skiljer sig från det karaktäristiska. I stället för vit puts blandas skiffer med svart liggande träpanel.

– Jag ville visa att jag kan göra någonting annat. Jag fick höra att man inte kunde ha liggande träpanel på ett runt hus, därför gjorde jag det.

Två katter jamar utanför dörren och springer snabbt in när Pål öppnar dörren. När man väl kommer in är det japanska körsbärsträdet, som växt sig stort i husets atriumgård, det första som fångar uppmärksamheten.

– Jag har alltid drömt om ett hus med ett träd i vardagsrummet. Trädet planterades innan vi byggde huset, det är ritat runt trädet.

Dörrarna mot atriumgården är öppna så man ser rätt genom de stora panoramafönstren i vardagsrummet, ut mot den storslagna utsikten över Busviken. Gården har dörrar både mot köket, vardagsrummet, hallen och sovrummet. Markytan är täckt av grus, med fyra gångar i trä till de olika rummen. Även en trappa som följer husets form upp till takterrassen och en jacuzzi ryms på gården.

– Jacuzzin kostade hälften så mycket än vad det kostar att bygga extra kvadratmeter för att få in ett badkar i badrummet, dessutom spar man vatten. Vattnet i jacuzzin behöver bara bytas tre gånger per år.

Mörka höstkvällar kan man ligga i de varma bubblorna och njuta av skenet från brasan. Kaminen går genom väggen och syns även från köket. Pål tar fram en puck, trycker på knappen och vips flamar det upp i den gaseldade eldstaden.

– Värmen som alstras går direkt till golvvärmen, berättar han.

Trots att köket inte är särskilt stort finns gott om plats för familjen att hjälpas åt med matlagningen. I köket syns tydligt att Pål gillar att blanda det ultramoderna med gammaldags charm.

Staffan Biörcksj's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

Staffan Biörcksj's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

Staffan Biörcksjö's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

– **VI VALDE KVÄNUMS** modernaste retromodell, Trolle och fönstren går i allmogestil.

Inredningen kontrasterar med den moderna köksfläkten, som man knappt lägger märke till och som öppnar upp sig när det är dags att laga mat.

Köket ligger i linje med matsal och vardagsrum, men husets runda form får köket att ligga tillräckligt avskilt för att man ska slippa se disken när man sitter i vardagsrummet. På varsin sida om det runda matbordet, alldeles intill eldstaden, hittar man två pardörrar ut mot altanen. Det blir som ett rum i rummet trots den öppna ytan. Vardagsrummet definieras av tre stora panoramafönstren. Därefter kommer man till biblioteket, som har skjutdörrar för att kunna avgränsa om barnen och de vuxna

vill ha separata utrymmen när de bjuder hem folk. Bokhyllorna byggdes in i väggen redan från start.

– Jag ritade gärna fasta möbler, som på fartyg eller i bilar. Jag ritade även in var tv-apparaterna skulle sitta och var vi skulle ha vår arbetshörna. Då slipper man alla synliga sladdar, men det krävs närvaro för att styra så.

Går man från köket åt andra hållet, mot hallen, känns det ut som om golvet svävar, tack vare ledlisterna som ligger under golvet längs väggen. I hallen utspelar sig ett fantastiskt ljusspel när solens strålar letar sig in genom det färgade glaset, som ritats av en konstnär, vid dörren.

– Det är en hyllning till min favoritarkitekt, Frank Lloyd Wright.

Staffan Biörcksjö's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

I HALLEN ÄR skogsränsen tydlig, där skiffergolvet övergår i vacker svartoljad ekparkett. Skiffret är genomgående i hela huset. Man ser det på fasaden, på takterrassen, på köksön, eldstaden är i skiffer och det följer med in i badrummen.

– Säger man skiffer i badrum undrar folk direkt hur det är att hålla rent. Innan visste jag inte, men nu kan jag svara att det går bra, men man ska inte smörja in fötterna med en fet kräm och gå runt.

Även detaljrikedomen följer med in i badrummet. Champoflaskorna står i infällda nischer i duschen, golvet faller snyggt mot det diskreta avloppet i hörnet och armaturerna till duschen är infällda i väggen.

Från hallen in mot höger ligger familjens privata del, med två sovrum till sönerna och ett master-bedroom. Sockeln till sängen är murad, så man slipper städa under. På ena sidan om sängen går en dörr till klädkammaren och på andra sidan hittar man ett badrum.

– På sommaren sover vi med dörren öppen mot atriumgården, berättar Pål.

Villa Atriums runda former bryts av den fyrkantiga altanen och taket över entrén. Berget har fått stå kvar så ena sidans kant på altanen följer bergets form. Mitt i altanen har han sågat upp ett hål för äppelträdet, som nu dignar med frukt. Trots den begränsade ytan ryms även en pool, på 4x4 kvadratmeter.

– Det är en minsta pool jag någonsin ritad, så jag fick ta igen det på djupet, som är 1,70. Har man en sån liten pool tycker jag att man ska satsa på en jetstream, som sprutar ut vatten. Man får simma som en galning.

Tomten på Ekerö är inte stor, men varenda kvadratmeter är väl utnyttjad. Pål berättar att hans hus är tänkt att klara små tomter och ändå skapa

avskildhet. Det senaste tillskottet är muren mot vägen, som kom till i somras.

– Nu har vi planterat blåbär och ormbunkar för att restaurera tomten. Innan var gränsen lite otydlig. Jag gillar att definiera of-fentligt mot privat. Man ska veta tydligt vad som är huvudentrén, så man slipper den obehagliga känslan av att inte veta om det är entrén eller tvättstugan dörren leder till.

PÅL ÄR INTRESSERAD av fartyg, vilket syns både i inredningen och i arkitekturen. I atriumet ligger tre stora träblock smakfullt utplacerade. Han tar inspiration från sjöss när han ritar de små badrummen och den stora terrassen på taket påminner om ett soldäck ute till havs.

– Jag jobbar mycket med takterrasser eftersom där kommer inte obehöriga inspringande på samma sätt som på tomten.

Han visar upp för den svängda trappan från atriumet upp till den 165 kvadratmeter stora terrassen. Pål berättar att barnen

brukar cykla och åka sparkcykel här. Det finns ett utekök, uppbyggt med skiffer, med rinnande vatten, kokmöjligheter och tre grillar. En för kött och kyckling, en för fisk och skaldjur samt en för grönsaker. Vid borden, som Pål köpt från ett café som skulle byta möblemanng på sin uteservering, finns plats för många gäster.

– Vi brukar ha knytis här. Alla tar med sig det de vill grilla. Man vet aldrig hur många vi blir, men det är bara roligt. Som mest har vi varit hundra stycken här.

Terrassen har räcken mot Busviken och en 1,70 meter hög putsad mur mot skogen på andra sidan.

– Man kan bygga in otrygghet i en situation. Muren ger en omedveten trygghet när man tittar ut mot havet.

I muren är 12 gluggar insprängda, en för varje

Här bor

Vilka: Pål och Deidre Ross och de två barnen, 10 och 8 år gamla, en hund och fyra katter.

Var: På Ekerö, strax utanför Stockholm.

Hur: I 165 kvadratmeter stora Villa Atrium, "det mest extrema huset att vara orakt", som Pål har ritat.

Aktuellt: Pål har precis inlett ett samarbete med Rehact, som utvecklat ett nytt klimatsystem. I stället för att gå genom långa rör tas luften in direkt genom väggen. På så sätt får man renare luft av högre kvalitet, som inte hunnit "vissna".

Staffan Biörcksjö's bästa råd till folk med pooldrömmar är att tänka på helheten. Man vistas mer ovanför än i poolen.

stjärntecken, som ger en glimt mot skogen. Varje glugg har en liten led-lampa på en kvarts watt som lyser upp på kvällen. Från högtalarna som monterats på muren strömmar klassisk musik.

FÖR PÅL HANDLAR arkitektur om att få ihop funktion med känslor.

– När man kommer in i ett Ross-hus ska man bli nyfiken, påverkas positivt och bli överraskad. Alla mina hus har en gemensam nämnare, livsglädje och funktionsduglighet.

Han jämför det med att laga mat.

– Samma mat smakar så mycket bättre om den är snyggt upplagd. Det gäller inte bara att göra de funktioner man vill ha möjliga, man måste även bygga in lust. När man ritat hus skapar man ramarna för livet, man regisserar rörelsemönstren. Bygger man en vägg tar man bort möjligheten att någonsin gå där igen och en dörröppning tvingar en till rörelse just där. Ju skickligare man är att läsa in dessa mönster desto bättre blir det.

Men att han skulle bli just arkitekt var inte ett givet val. Hans morfar var ingenjör och från början var det tänkt att Pål skulle ta över hans företag, men det såldes till England.

– Vad skulle jag göra nu? Min mamma var konstnär så jag är uppvuxen i ett konstnärshem. För mig är det nödvändigt att ha det konstnärligt omkring

mig. Jag slog samman tekniken med konsten och kom fram till att världen skulle ha mest nytta av mig som arkitekt.

Han började studera på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. När Pål tog examen 1992 var det tufft att komma ut på marknaden.

– De flesta nytutexaminerade arkitekter körde taxi. Jag började med att undervisa i matematik och fysik i årskurs 7-9, men min hustru tyckte att jag hade en begåvning och skulle satsa.

PÅL TOG STEGET och 1996 startade han Ross Arkitekt & Design. I början arbetade Pål med om- och tillbyggnader, men efter något år ritade han hela villor.

Hustrun Deidre sköter firmans ekonomi och brainstormar utvecklingsmöjligheter.

– Hon är en viktig anledning till att företaget finns. Det krävs uppbackning när man jobbar så hårt. I förrgår gifte vi om oss efter 18 år som gifta, säger han och visar brudbuketten med vita rosor.

Pål berättar att han alltid gillat att simma mot strömmen. I sin roll som arkitekt ifrågasatte han varför alla bygger rakt.

– Naturen och människan är inte fyrkantig. Och själen är absolut inte det. Varför ska min familj tillbringa vår dyrbaraste tid, när vi är lediga och får göra vad vi vill, i en rektangulär låda?

Han säger att det inte räcker med att få in så många kvadratmeter som möjligt.

– När jag ritat börjar jag ritat inifrån och ut, sedan uppifrån och ned. Jag slår vad om att det var så människor och djur skapades.

När han tar sig an ett nytt projekt börjar han med att djupintervjua kunderna.

– Jag vill ta reda på vad som är unikt med dem. Sen besöker jag tomten för att förstå förutsättningarna, hur man ska närma sig huset och hur man ska kunna få in naturen. Den är alltid vacker så jag vill inte förstöra naturen. Jag jobbar med respekt och i relation med den.

Efter det tar han in på hotell och isolerar sig i tre dagar för att kunna arbeta ostört.

– Efter några timmar kommer man in i en koncentrationsnivå där tiden stannar. Där vill jag vara kvar så länge som möjligt. Det är som ett rollspel, jag lever mig in i hur det är att vara dem som ska bo i huset, så jag har olika hobbyer, behov och möjligheter hela tiden. Efter tre dagar har jag hittat en essens i projektet och satt ramarna vart vi är på väg. Utmaningen ligger i att jag har två starka beställare som båda ska känna sig tillfredsställda.

Han lägger ned mycket tid på projekten och tar sig bara an en villa i månaden.

– Morfar sa att om man ska göra någonting gör det ordentligt, annars låt bli. Det har präglat mig.